

Drone Gazeteciliği

Drone Journalism

DOI: 10.5281/zenodo.16094144

Ramazan ÇELİK¹

Drone kelime olarak birçok anlama gelmektedir. Oxford Sözlükte (2025), kelimenin kökeni olarak Germen (Germanic) olduğu belirtilmekte ve ilk kez Eski İngilizce’de 1150’li yıllarda kullanıldığı bilinmektedir. Drone ya da İHA (İnsansız Hava Aracı) eski İngilizce’de arıcılık için kullanılan bir terimdir. Günümüz anlamına en yakın kullanımlarda ise askeri, havacılık ve donanma alanlarında sıklıkla bu kelime ile karşılaşmaktadır. İngilizce sözlüklerde sıralanan karşılıkları arasında “vızıltı” ve “erkek arı” anlamının da yer aldığı drone kelimesi günümüzde yaygın olarak “pilotsuz uçabilen araçlar”, insansız hava aracı”, “insansız hava sistemleri” ya da “uzaktan kumanda edilen hava aracı” olarak kullanılmaktadır (Kavaklı, 2018, s. 161). Amerikan Federal Havacılık Yönetimi (FAA) drone’u pilotsuz bir uçağın askeri veya eğlence amaçlı uzaktan kumandayla kontrol edilerek uçurulması olarak tanımlamıştır (Budak, 2019, s. 121).

Drone teknolojisi günümüzde erişilebilir olması ve kullanımının kolaylığı nedeni ile güvenlikten gözetime, teslimattan keşife, gazetecilik amaçlı kullanımdan ulaşım kadar birçok ticari ve mesleki alanda kullanılan önemli bir teknolojik araçtır. Kavaklıya göre (2018, s. 161) drone’ları gazetecilik için cazip bir görüntüleme ve bilgi edinme teknolojisi haline getiren en önemli özelliğin, gazetecilere ya da profesyonellere sağladığı gökyüzüne erişim kolaylığının mümkün hale gelmesidir. Şahin’e göre ise drone’ların gazetecilikte kullanımı, haber içeriklerinin daha da güçlenmesini ve zenginleşmesini sağladığı gibi, görsel bilginin izleyicideki etki gücünü de artırmaktadır. Drone’ların erişilmesi güç ve tehlikeli yerler veya coğrafyalardan haber görüntüleri (fotoğraf ve video) elde etme imkânı sunması derinlemesine zengin içerikler oluşturulmasına da fırsat vermektedir. Konuların, olayların kuşbakışı bir açıdan ya da yatay perspektif dışında yeni ve farklı bir perspektiften derlenip izleyiciye aktarılması haberin etki payını daha da artırmaktadır (Yurdakul, 2023, s. 333) ve izleyiciye yeni bir deneyim sunmaktadır.

Drone’lar sıcak gelişmelerde ve güncel olaylarda, savaş, terör, doğal afetler, yangın, trafik, tren ve uçak kazaları gibi olaylarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Ayrıca doğa, çevre, turizm, manzara, yapılar vb belgesel konulardaki haberlerde drone çekimleri yapılmaktadır. Her iki tip haber üretiminde yeni bir bakış açısıyla uçan kamera ile haber toplamak haber tüketicileri tarafından ilgi ile karşılanmaktadır. Geleneksel ve yeni medyanın yanı sıra sosyal medya kullanıcıları da farklı bir bakış açısı olması nedeniyle hızla drone’a yönelmektedirler (Şahin, 2018, s. 263). Medyanın kullanımının yanı sıra sosyal

¹Doç. Dr., Trakya Üniversitesi Edirne SBMYO, ramazancelik@trakya.edu.tr, ORCID: 0000- 0002-6957-5297.

medya içerik üreticilerinin de drone teknolojisine yönelmesi verilen haber ya da olaya karşı kullanıcının, izleyicinin drone ile bakış açısını tümünden etkilemektedir. Öncelikle olaya kuş bakışı bakılması bir bütünlüğü beraberinde getirmektedir ve bu yolla elde edilen çekimler görsellerde inanırlığı güçlendirmekte ve pekiştirmektedir. Drone'un "habere kuşbakışı" haberin değerini, kriterlerindeki yeniliği, ilgi çekiciliği, kompozisyon ve görsellik unsurlarını ileriye taşıyarak daha etkili habercilik yapma olanağını beraberinde getirmektedir. En önemli özelliği ise ulaşılması çok güç olan yerlerde en kaliteli görüntüyü elde etme fırsatının drone ile yapılabilmesidir.

Habercilik alanında drone kullanımı, geleneksel araçların yakalayamadığı birçok görüntüyü kaydetme olanağı sağlamaktadır (Uçak, 2020, s. 69). Drone kullanımı ayrıca serbest çalışan profesyonel gazeteciler (freelancer) açısından da birçok olanak yaratmaktadır ve haber üretimin önemli parçası olmaktadır. Kuşbakışı görüntü elde eden gazeteci, farklı ve zengin içerikli görseller ile elde ettiği görüntüleri medya kuruluşlarına satarak gelir elde edebilmektedir. Drone ile elde edilen görüntülerin ekonomik değeri günümüz yurttaş gazeteciliğine de katkıda bulunmaktadır. Profesyonel habercilik ile bağlantısı olmadığı halde bir birey hobi olarak kaydettiği görüntüleri basın kuruluşları ile paylaşabilmekte ve farklı bakış açılarına sahip görüntüler haber üretim sürecinde haber merkezleri için zengin bir veri kaynağına dönüşebilmektedir. Drone ile yapılacak habercilik faaliyetlerinde Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün insansız hava aracı sistemlerine ayrılmış hava sahalarındaki operasyonlarının usul ve esaslarına ilişkin talimatlarını dikkate alarak faaliyet yapması zorunludur. Ayrıntılı bilgi için www.shgm.gov.tr'den mevzuatlara ulaşılabilir.

Birçok araştırma, drone gazeteciliğinin yükselişinin başladığını ve geri döndürülemeyeceğini desteklemektedir. Sadece haber toplama ekibinde ihtiyaç duyulan insan kaynaklarını azaltması düşünülmektedir. Her halükârda sosyal medya çağında gazeteciliğin dönüşümünde olduğu gibi, gazetecilik pratiğinin kökten değişmesi de olası değildir. Dronelerin haber helikopterlerinin yerini tamamen alması beklenmemektedir. Ancak dronelerin düşük maliyeti ve hızlı konuşlandırılmasının tercih edildiği birçok durum (örneğin, trafik sıkışıklığı, gözetleme, protestolar vb.) vardır. Uzun vadede, dronların gazeteciler için diğer tüm çağdaş medya teknolojileriyle birleştirilebilecek bir haber toplama aracı (Ntalakas vd. 2017, s. 196) olması beklenmektedir.

Özellikle savaş, çevre felaketleri ve diğer dramatik haber olaylarıyla ilgili görgü tanığı haberciliği, gazetecilik açısından önemli riskler almayı gerektirebilir. Gazetecilik amaçlı insansız hava araçlarının yenilikçiliğinin, özellikle insan müdahalesinin imkânsız veya çok tehlikeli olduğu alanlarda görgü tanığı anlatımlarının kullanımı açısından önemlidir. Yeni ortaya çıkan insansız hava aracı gazeteciliği türünün, tesadüfen ortaya çıkan ancak mevcut görsel gazetecilik anlayışlarını bozan ve sonrasında yeni pazarların ve değer ağlarının yaratılmasına katkıda bulunan bir "yıkıcı inovasyon" örneği olabilir (Gynnild, 2014, s. 334).

Türkiye'de drone gazeteciliği ile ilgili eğitimler hala çok sınırlıdır. Uçak'a göre (2020, s. 74) toplam 206 üniversiteden 63 tanesinde bulunan iletişim fakültelerinin yalnızca 2 tanesinde Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın ve Yayın Bölümü'nde Drone Fotoğrafçılığı adıyla ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi

İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nde Drone Haberciliği adıyla ders verilmektedir. Ayrıca Sivil Havacılık Kurumu tarafından yetkilendirilen Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde insansız hava aracı uçuş eğitimi verilmektedir. Bu bağlamda drone gazeteciğinin Türkiye eğitim sistemindeki yerinin anlaşılmasına yönelik yapılan çalışma sonucu elde edilen bulgulara bakacak olursak iletişim fakültelerinin henüz gerektiği kadar drone gazeteciliğine müfredatta yer vermediği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Drone, Drone Gazeteciliği, Drone Haberciliği, İHA.

Kaynakça

- Budak, E. (2019). Teknolojik Gelişmelerin Habercilik Uygulamaları Üzerine Etkileri: Türkiye'de Drone Haberciliği. Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi(33), 119-139. <https://doi.org/10.17829/turcom.510266>
- Drone, (2025). Drone Nedir?, 17.03.2025 tarihinde Oxford Learners Dictionaries sitesi https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/drone_1 adresinden alındı.
- Gynnild, A. (2014). The Robot Eye Witness: Extending visual journalism through drone surveillance. Digital Journalism, 2(3), 334–343. <https://doi.org/10.1080/21670811.2014.883184>
- Kavaklı, N. (2018). Drone'ların Gazetecilikte Kullanımı: Drone Haberciliğinin Olanakları, Zorlukları ve Sınırları. Erciyes İletişim Dergisi, 5(3), 160-172. <https://doi.org/10.17680/erciyesakademia.345792>
- Ntalakas, A., Dimoulas, C., Kalliris, G. and Veglis, A. (2017). Drone Journalism: Generating Immersive Experiences. Journal of Media Critiques. 3. 187-199. 10.17349/jmc117317.
- Şahin, M. (2018). Drone Gazeteciliğinin Haber Değerine Katkısı ve Türkiye Pratiği. İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi, 2022(47), 262-272.
- Uçak, G. (2020). Drone Gazeteciliğinin Türk Eğitim Sistemindeki Yeri. Yeni Medya, 2020(8), 66-76.
- Yurdakul, H. (2023). Yedi Soruda Drone-İHA Teknolojisi ve Gazetecilik: Muzaffer Şahin ile Söyleşi. Yeni Medya(15), 333-336..